

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին 4. Պոստի եւ գաւառաց համար ԿԱՆԻՍԻԿ 6 մէկնիս վեցամսեայ 3
Ծանուցման տողը մէկ անգամի համար 2 դուրէ է. աւելի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՖԵԱՆ

ՕՐԱԳՆՈՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՆԱԿԱՆ

26 փարս

ՊԱՅՄԱՆՔ

Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ եւ սյլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. ՄԷԼԻՖԵԱՆ, Պապը Ալի ճառքսի քիւ 20 Տ. ձիւլէլեկեան Է. Գէնիի տարածքը :

Խմբագիր Բ. ՊԱՅՄԱՆՔ

Կ. ՊԱՆԻՍ 6 ՄԱՅԻՍ

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԱՌԱՐԱՆՈՒԹՅԱՆ ԸՆԾՐԱՌԻՒԹՅԱՆ

Աւարտիկ այն տոնակարգութեան պատճէն, զոր Ընտրող Համագրային ժողովոյ անդամք ստորագրած են յետ վերջնական ընտրութեան :

« Ի 21 ապրիլի, 1885 ամի, ժողովուրդս Սրբազան Արքեպիսկոպոսաց, Եպիսկոպոսաց, Բարձրապատիւ վարդապետաց և անհաւոր տնային հասկան Պատգամաւորաց, եկեղեցի ի վիճակացն Ռուսաստանի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի, դուստրային ի տաճարի վանիցն Ս. Էջմիածնի, վասն ընտրութեան Ծայրագոյն Պատրիարք Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց, բացեալ ի 20 ապրիլի զատենականութիւն իւր առ ի դարձ ըստ Ե. Կ. Կոնստանդնուպոլսոյ Հայոց կանոնադրեալ եւ կարգաւ, համաձայն առաջագրութեան տեւան կառավարչապետի քաղաքական մասին, Կոմիտաս ի 31 մայիսի, 6 ապրիլի տարւոյ Ն. Յ. 3343, ի ներկայութեան անդամոց խորհրդարանի Նորին պայծառափայլութեան Տային Սովետիկ Պրէքիլի, ներկայացուցի բարձրագոյն իշխանութեան, ուր ընթերցեալ դատնան ահանաւոր արքեպիսկոպոսաց և եպիսկոպոսաց, գտանելոյ ի սահմանս Ռուսիոյ, Թուրքիոյ, և Պարսկաստանի, յետ պատշաճական սկիզբ առնանալով թեանց, կայացաւ ընտրութիւն չորից ընտրելեաց (կանդիդատային) ի յաստիճան կաթողիկոսութիւն ազգիս, որք են, 1՝ Ս. Երեմիայի Տէր Մկրտիչ Արքեպիսկոպոս խորհրդարանի, 2՝ Գերապետի Տէր Մեղիսեպեղ Եպիսկոպոս Սուրբազան, 3՝ Գեր. Տէր Խորէն Եպիսկոպոս Սրբազան, 4՝ Գեր. Տէր Մակար արքեպիսկոպոս և վասն այսորիկ կազմեցաւ առանձին ընտրութեան թերթ ընդ ստորագրութեան անդամոց ժողովոյն : Իսկ յայսմ առում, յետ բացման երկրորդ ժողովոյն, առաջարկեցան ցուցակը վերոյիշեալ չորեքին կանդիդատաց, և ըստ համաձայնութեան ժողովոյն արժանի եղին Կոնստանդնուպոլսոյ ընտրելեաց, երկուքն ի նոցանէ Գեր. Մեղիսեպեղ Մարտիրոս միաձայն, և Գեր. Մակար արքեպիսկոպոս 16 ձայնիւ ընդգէմ 14 ի վասն որոյ եւ ժողովոյ աշխարհական եւ հոգեւորական պատգամաւորաց սահմանեաց զոյն ընտրութիւն երկուց կանդիդատաց յաստիճան ծայրագոյն Պատրիարքի Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց անցուցանել յորդարի եւ վաւերացուցեալ զայն ընդ ստորագրութեամբ համայն անդամոց ժողովոյն :

« Ի 21 ապրիլի Ս. Էջմիածնի վասն առնելոյ զկախեալն յինքնէ զպատշաճականն անորի-նութիւն համաձայն սահմանադրութեան առ այս օրինադրեալ կարգին »

ՔԱՆԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԹՎԱԲԱՆՈՐԸ

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անգլիոյ երեսի ժողովոյ մայիս 11 ի նստին մէջ, Պ. Կլաքտոն Սըր Ս. Նորթթրոփ մէկ հարցման պատասխանելով կարեւոր բանախօսութիւն մը ըրաւ, յորմէ կը քաղեմք հետեւեալ կարեւոր հատուածն.

« Չեղ ծանուցիլ թէ, ըսել է նախարարապետն, կարող պիտի լինէինք ձեզ հաղորդել Սփըանեան խորհրդի շարժմը դեռ չըսեցած : Եւ այս պահուս է որ դուք առիթ գտած էք առաջարկ մը ներկայացնել կառավարութիւնը կործանելու համար : Եւ ինչպէս կը դարձանք ձեզ ձեր տեղեկութեանց թերութիւնն. — կարգ մը բացարձակապէս անհիմն են թաքուցութիւնները »

« Եւ ինչպէս թէ ամեն բանի մէջ զիջում ըրած ենք Ռուսիոյ, և թէ ողբացի ձախողութիւն մը կրած ենք : Եւ դուք բան մը չէք դիտել : Գուք կ'ըսէք թէ ողբացի զիջում մ'է Լոնտոնի մէջ շարունակել Անգլիան սահմանադրութիւն վերայ սկսեալ բանակցութեանը, և ինչ պիտի ըսէք երբ յայտնուի այն պաշտօնադրեքն որք ձեզ պիտի ներկայացուն թէ Սըր Բէթթը Լիւմստըն ինք իսկ ընդգէմ էր այս հեռաւոր բանակցութեանց : Եթէ այսպէս է, ինչպէս կրնաք ըսել թէ անոնց ի Լոնտոն փոխադրութիւնն ամօթալի չիլնում մ'է : Ըձմարիտ է որ, եթէ Սըր Բէթթը Լիւմստընի հեղինակութեան դիմէք, ըստ որում կը կարծէք թէ նա ալ ձեր կարծիքէն է, ամենքդ ալ անոր վրայ յարձակելու պատրաստ էք, եթէ ձեր կարծիքէն չիլնի »

« Այս զորավարին ետ կոչուելուն վրայ կը խօսիք : Ինչ պիտի ըսէք եթէ ինքն իսկ բողոքեցած է իւր վերադարձին : Կ'ըսէք թէ սահմանադրութիւն վերաբերեալ ամեն ինչ ըսելով զիջում ըրած ենք : Բայց եթէ պաշտօնագիրք հաստատեն թէ, նոր գիծն Հնդկաստանի կառավարութեան և Էմիրին հաւանութիւնն ստացած էր իրարմէ մէկ շարժմը հեռի արտասանած բանախօսութեանց միջեւ կեցող տարբերութեանց վրայ կը խօսիք ինչ »

բայց ինչպիսի ընէք եթէ կապոյտ Տեսակն ցոյց տայ թէ առաջին վճարանութեան միջոցին կը ջանայիք զիջումներ ձեռք բերել, զորս էինք յուսար մեղ չնորհուած տեւել, մինչ երկրորդ յայտարարութեան միջոցին յաջողած ենք մեր բանակցութեանց մէջ Գալի Էմիրին հետ մեր յարաբերութեանց, կրնաք յայտարարել թէ, երբեք այնքան բարեկամական չեն եղած որքան այսօր »

Անգլիական լրագիրք ընդհանրապէս գոհութեամբ կը հրատարակեն այն օրոշումը, զոր Անգլիական կառավարութիւնը տուած է, այն է՝ իւր բոլոր ուշադրութիւնը Հնդկաստանի կայսրութեան վրայ դարձունել, որոյ ապահովութիւնն երաշխաւորել առաւել քան երբեք կարեւոր է այսօր, և զոր պէտք է ամեն զոհողութիւն աչք առնելով պաշտպանել ընդգէմ ամեն յարկով :

Լորտերու ժողովոյ մայիս 12 ի երեկոյեան նստին մէջ, Լորտ Գիմպըլ ժողովոյ թէ, կառավարութիւնն՝ յատուկ միջոցներ ձեռք առնելու հարկը կը ծանցէր ի պաշտպանութիւն Հնդկական կայսրութեան, քանի որ կեդրոնական Սովիոյ մէջ Ռուսաց յառաջադրութեան պատճառաւ Անգլիական շտաբման վիճակի մէջ կը գտնուի յամաքային մեծ տեղութեան մը հետ ինչպիսիքն միջեւ ինքուս գետն ի միասին առնելով նաեւ գիւթթիւն Գոնայի կիրճն և զգնառահար տարածուող պաշտպանական ամբողջութեանց յատակագիծ մը պատրաստուած է Հնդկաստանի վարչական խորհրդին կողմէ, որ արտօնած է առաջին անգամ 3 միլիոն ոսկի յատկացնել այս նպատակին : Այս գումարն 2 միլիոն Բէթթիւնի երկաթուղոյն պիտի յատկանայ : Յորդալի հարկ լինի, ուրիշ գումարներ եւս պիտի մատակարարուին կառավարութեան կողմէ :

Ռուսական մամուլն՝ որ զարդափառ և խաղաղական լեզու մը կը գործածէր, սկսած է փոխել իւր լեզուն : Կաթոնին լրագիրք Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ ծագած վէճը կարգադրելու համար առաջարկեալ իրաւարարութեան վրայ խօսելով սա հարցումը կ'ընէ թէ, « Եթէ պիտի վճարէ կոտորած անօթներուն ինքն » : Կ'առաջարկէ Ռուսական կառավարութեան՝ պատահական լրաւարարին ներկայել այն ծախուց ցուցակն, զորս Ռուսիա պարտաւորեցաւ ընել իւր պատերազմական պատրաստութեանց համար, որդէս զի Անգլիոյ եթէ յանձնառն իւր կողմը մնայ՝ պարտաւորել վճարել այս ծախքը : Մոսկուայի կաղէթն եւս այս խմատով

լեզու մը դործածած է, և կը յարէ թէ այս բանն լաւ օրինակ մը պիտի լինի ապագային համար : Եւս կողմէ Պրէքիլի Նախօնալ Յայթունի լրագրին տեղեկութեանց նոյեւոյ, Մոսկուայի վաճառականք մտադիր են ուղերձ մը մատուցանել Ալեքսանդր Գ. կայսեր, շնորհաւորելու համար այն հաստատումութիւնն, զոր անվերջ ցոյց տուաւ Անգլիան վէճին մէջ : Սուքա յոյս կը յայտնեն թէ, այս հաստատումութիւնն ի յայտ պիտի դայ նաեւ ապագային մէջ յօդուա երկրին, որ յօժարակամ ամեն զոհողութիւն պիտի ընէ կառավարութիւնը պաշտպանելու համար : Ռուսիոյ միւս մեծ քաղաքներն եւս համիմատու ուղերձներ կը պատրաստեն եղբր :

Մանչի ընդծովեայ ներքնուղոյն շինութեան վերաբերեալ օրինաց ծրագիրն, Երեսի ժողովոյ մայիս 11 ի նստին մէջ, երկրորդ ընթերցման պահուս Գիմպըլ զէս 281 ձայնիւ մերժուեցաւ : Կառավարութիւնն ընդգէմ խօսեցաւ սոյն ծրագրին :

Ռուսական Նովոյէ վրէժիա լրագիրքը խօսակցութիւն մը հրատարակած է, զոր իւր խմբագիրներէն մէկ Կ. Պոստոյ մէջ ունեցած է Ռուսական դեսպան Պ. Ս. Նիկոլայի հետ Սա յայտարարեալ է իւր խօսակցին թէ, Գերմանիա այս պահուս Տարաւանէլի չէզոքութիւնն երաշխաւորելու ծրագիր մը կը պատրաստէ, զոր մեծ տեղութեանց պիտի ներկայէ ի մօտոյ :

Ռուսիոյ կառավարութիւնն՝ իւր արտաքին աշխարհալարութեան ծանր հոգեւորն հետ ի միասին զանց չառնել բնաւ իւր այլաբեկ հպատակները ռուսացնելու ներքին քաղաքականութիւնն : Երբեմն այս նպատակին հասնելու միակ միջոց համարուած էր կրօնական հալածումն, բայց այժմ նկատելով որ կրօնական հալածումն ոչ եւս ներքին է ներկայ քաղաքակիրթ դարուն մէջ, Ռուսիա սկսած է լեզուի հալածում մ'ը դուրս դնել իւր տարասեւ հպատակաց դէմ, քաջ համոզուած լինելով որ, եթէ լեզուն կորսուի, ազգութիւնն ոչ եւս է և ձուլումն է ապահովեալ Հիւսիսային կայսրութիւնն իւր այս ազգակործան աշխարհալարութեան անմիջական նպատակ ընտրած է Հայերն ու Բալթիկացիները : Ռուսներն լեզուին ուսումը պարտաւորել ընելու պարտաւորաւ վստից կաւկասիոյ Հայ վարժարաններն, և այժմ իւր ուշադրութիւնը դարձուցած է Բալթիկ վարժարանաց վրայ : Վարչաւիպէն մայիս 12 թուով հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, պաշտօնա-

կան օրագիրը՝ Վեհ. Զարին կողմէ վաւերացեալ նոր օրէնք մը հրատարակած է, որ զՌուսերէն լեզուն իբրեւ ուսուցման լեզու կը ներմուծէ Բոլոնիոյ բոլոր նախակրթարանաց մէջ, Հետեւապէս, այսուհետեւ Բոլոնիոյ բոլոր նախակրթարանաց մէջ ամեն ուսումնական տարիէն իւր մասը պիտի աւանդուի, կամ որ նոյն է՝ Բոլոնիոյ մանկտիւն այսուհետեւ պէտք է մտնայ իւր մասը իրեն լեզուն կը յիշուի թէ Ռուսիոյ կառավարութիւնն յառաջագոյն ևս Բոլոնիոյ բարձրագոյն վարժարանաց մէջ ի դուրս դրած էր սոյն ազգական տնօրինութիւնն և այժմ կարգը նախակրթարանաց եկած է, Հետեւ չէ այն օրն, յորում Բոլոնիական և Հայկական լեզուաց դուրսածուծը պիտի արգիլուի ընտանեաց մէջ:

Տէյլի-Նիւզ լրագրոյ վաւերացի թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ իւր լրագրին.

«Վ. Պոլսոյ մէջ ընդհանուր տըպաւորութիւնը սա է թէ, Լոնտոնի մէջ Հասան Ֆէհմի փաշայի պաշտօնն ապարդիւն մնացած է, իւր յետս կոչումը կը վերադարձուի Բեդրիսպուրի օսմ. դեսպանին խորհրդոյ և Վ. Պոլսոյ Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտֆի ազգեցուն թեան: Առաջինն հեռագրած է առ Բ. Դուռն թէ՛ Հասան Ֆէհմի փաշայի յետս կոչումը պիտի դիւրացնէ Աֆղանեան խնդրոյն յաւուրացած վէճին բարեկամական կարգադրութիւնն, և Սալիտ փաշա, որոյ համակրութիւնն առ Ռուսիա հանրածանօթ է, ամեն իջան ի դուրս դրած այս յետս կոչումը ձեռք բերելու համար:

Գահիրէն կը հեռագրեն առ Քեյմալ փաշային Սուլթանէն ետ կոչուին, Եգիպտական բանակին զօրաց թիւն 12000 պիտի աւելնայ:

Գահիրէ հասած պաշտօնական հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Գասալա քաղաքն, որ քանի մը ամիսներէ ի վեր պաշարուած է, ցարդ կը գլխադրէ: Պահապան զօրքերն ստիպուած են իրենց զրաւտներն ուստելու:

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Վեհ. Սուլթանը՝ մայրաքաղաքի ամերիկեան նախորդ դեսպան Ռալֆէյս զօրավարին Ա. կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տուաւ:

Ն. Կ. Վեհափառութիւնը Բեքայի Զ. շրջանակի թաղապետութեան նախագահ Պաք պէյի Պալայի աստիճան շնորհեց:

Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշա երէկ իւր ուղեկցաց հետ՝ մայրաքաղաքս հասնելով, ուղղակի կայսերական պալատը գնաց:

Անգլիական արտասովոր դեսպան Սըր Ուիլիամ Հուայթ այսօր Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւ պիտի ունենայ իւր դեսպանական վկայագրերը մատուցանելու համար:

Ելմտական գործոց նախարար Վսեմ Միւնիր փաշա երէկ Մեծ-Եպարքոս Բարձր Սալիտ փաշայի հետ անասկըթիւն մ'ունենալով, ինչ ինչ բարձր հրամաններ ստացաւ:

Ամերիկեան նախորդ դեսպան Ռալֆէյս զօրավարն այսօր մայրաքաղաքէն կը մեկնի վաւերացի թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ իւր լրագրին.

«Բաղադէս կը մեկնի վաւերացի թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ իւր լրագրին.

— Իսթըն Էքսպրէս կը ծանուցանէ թէ, Հոռմի օսմ. դեսպան Սթէֆանաքի Միլիտարիս էյ պաշտօնակ եղեր է Միւնիստան-Ուսուլուն նոր դեսպանին, նոյն դեսպանատան Ա. քրտուղա Դափաֆեան Միհրան ֆէնտի պիտի վարէ դեսպանատան գործը:

— Հոռմի առողջապահական դեսպանատնի հրէշտ օսմ պատուիրակ անուանելուն առթիւ Տ. քթ. Զոհրոս պէյ փաշայութեան աստիճան բարձրացաւ:

— Սամսի ազգային ժողովոյ հինգ անդամներէն բաղկացեալ պատգամաւորութիւնը, որոյ պաշտօնն է խնդրել Բ. Դնէն որպէս զի Գոսթաքի Ատտիսիս փաշայի պաշտօնակութեան լեռարեւել պաշտօնակութիւնը վաւերացնէ, երէկ մայրաքաղաքս հասաւ:

— Անգլիական դեսպանատան նորընտիր Ա. քարտուար Պ. Էլիքթիւն երէկ մայրաքաղաքս հասաւ վաւերացի թղթակիցն հետեւեալը կը հեռագրէ իւր լրագրին.

— Գահիրէն մայիս 10 թուով կը գրեն թէ, Վսեմ. Ֆիգրան փաշա և ընդհ. գատախաղ Պ. Ռաիթ Լոնտոն պիտի երթան անգլիական կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար տարաբնույն օրինոց մէջ ներմուծելի բարեփոխութիւնն զբար Պատգամաւորք յետոյ հասնողականաբար փորձ պիտի Էրթան Ֆրանսական կառավարութեան հետ ևս խորհրդակցելու համար:

— Զմիւռնիոյ կուսակալը կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան թէ, մայիս 3 ի գիշերը Սոմայի գաւառակին մէջ հրդեհ ծագելով, հեռագրական, թաղապետական, հանրօգուտ շինութեանց և ստիկանական պաշտօնային միջոցները, 400 խանութ, 60 վաճառատուն և 50 սենեակ պատուանակող խան մը հոյ ճարակ եղեր են ճասանդեական տրոց մէջ ներմուծելու արմար չէր պատուանակեր:

— Սրբէն ծանուցած են թէ Կիրիտի կուսակալ Ֆրիտաէս փաշա հրաժարական տուած էր գաւառական ժողովոյ բռնած թշնամական ընթացից պատճառաւ:

Կիրիտի ազգային ժողովոյ 46 իսլամ երեսփոխանը և Հանայի 40 ի չալի երեսփոխանը հետեւեալ հեռագիրն ուղղած են առ Բ. Դուռն.

«Պրիմատէս փաշա, երկրին պահանջած բարեօք վաղու թիւնն ապահովելու յաջողած չլինելով, պարտաւորուած է իւր հրաժարական տալ ազգային ժողովոյ այն որոշման առջեւ, որ իւր պաշտօնակութիւնը կը խնդրէր:

«Իրաց այս տագնապալից վիճակին և հանրային կարծեաց յուզման առջեւ, կը խնդրենք որ իւր հրաժարականն ընդունուի, և Վեհ. Սուլթանին վրտահոթութիւն վայելող և վարչական տաղանդով օժտեալ նոր կուսակալ մը անուանուի Բաց աստի, կը խնդրենք որ նոյն ընտրելի կուսակալն հնար եղած ինչպիսի շուտ զրկուի ազգային ժողովոյ անդամ չանին զրեցած կարեւորութեանն զատմանաւ:

«Վեհ. Սուլթանին բարեգործութեան և զթուութեան կ'ապաւինեմք, որ պաշտպանն է տկարաց, և այս մասին Բ. Դրան տալիք որոշման վրայ վստահ եմք:

— Ուսուցական նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնախումբ մը կազմուած է Թուրքիոյ մէջ երկրագործութեան զարգաց-

ման միջոցներն ուսուցանելու համար:

— Վեհ. Սուլթանին հրաւիրմամբ, խաղաղական գոտաներգական խումբը շարաթ իրիկուն կայսերական պալատն երթալով, ներկայացուած ներ ոռաւ ի ներկայութեան Վեհ. Սուլթանին և կայսերական հրէշին Ն. Կ. Վեհափառութիւնն յոյժ գոհ եղաւ սոյն ներկայացուածն և առատօրէն վարձատրեց գոտաներգաց խումբն:

— Իսթըն Էքսպրէս լրագրոյ կարնոյ թղթակիցը կը գրէ թէ, անգլիական հիւպատոս Էլէրէթ գեղապետին առողջական վիճակը մեծապէս բարւոքած է, և վերջերս սկսած են բուժիչ Բիշիլը վերջապէս կրցած են վերաբուժական դրժոգութեամբ մարմնէն դուրս հանել հրաշնի դնտակն, Գննութիւնը կը շարունակէ և վերջնական արդիւնքը դեռ յայտնի չէ:

— Փիլիպէն առ Նեոլոյոս ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ, անգլիոյ Պոլլարք յայտարարեալ են թէ աւարի պիտի տան տարբերազայնութեանց եւ կրօնից վերաբերող անձանց խանութներն, և թէ Սլաւաց առաքեալ Ս. Կիրիլի եւ Մէթոքիստի տարեգարձին օրը՝ որ մայիս 23ին է՝ բանան զաննք:

ՀԵՌԱԳԻՐ

Փարիզ 18 մայիս. Վերթոր Հիւսօ թղթակիցն բորբորմէ հիւանդացած է:

Փարիզ 18 մայիս. Վերթոր Հիւսօյի վիճակը կը ծանրանայ:

Տէյլի-Նիւզ կը հաստատէ թէ Անգլիոյ և Ռուսիոյ միջեւ կեցող անհամաձայնութիւնը երկրորդական կարեւորութիւն միայն ունին, և թէ Ռուս-Աֆղանեան խնդրոյն գոհացուցիչ կարգադրութեան մը հաւանականութիւնը չեն նուազեցը ներ:

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

Մեր երէկի թուով ըստ կարի ջանացած ենք երէկուան հանգիստին մէկ մանրամասն նկարագրութիւնը տալ ժողովրդեան հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար: Այսօր կը փութանք ամփոփել տոտայն կարեւոր մանրամասնութիւնները, զորս չենք կրնար մեր երէկի նկարագրութեան մէջ մուծանել ժամանակի անձկութեան պատճառաւ:

Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայրն իւր ուղեկցաց հետ՝ ժամ ճիշդ Յին եղբորդի կայսերական պալատն հասնելով, նախ կ'ընդունուին կայսերական պալատն երկրորդ արարողագրեալ պէյն, որ ընդունելութեան գահին կ'առաջնորդէ զայն: Այս միջոցին Մեծ-Արարողագրեալ Վսեմ. Միւնիր փաշա գալով, Վեհ. Սուլթանին կողմէ կ'ընդունեն Ն. Սրբազանութիւնը: Գրանիկ և սուրճ հրաձուլելէ յետոյ, Միւնիր փաշա դուրս կ'երէ և յիշմը վերջը վերադառնալով կը հարկէ Ն. Սրբազանութիւնն որ իրեն ինկերակցի Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու համար: Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն, որ Պատրիարքարան-

նէն մեկնած պահուն սե զգեցած էր, յայնժամ ծաղկեակար մանի, շակագոյն վերաբերու կ'ընենու, իւր կուրծքն ունենալով Գ. կարգի Օսմանիէ և Մէճիտիէ պատուանշան. ներն, և հետեւելով Վսեմ. Միւնիր փաշայի, որ մեծ համալրեցութեամբ կը լրէր, Գեր. Տ. Խորէն Նար-Պէյ և իղմիրեան Մատթէոս Սրբազանաց, Գաղ. Ժողովոյ ատենապետ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմօն պէյի և Պատրիարքարանի գործակաւար Ֆրէնկեան Աբրահամ Էֆէնտի, հետ կը մտնէ Վեհ. Սուլթանին դահլիճն, ուր Ն. Կ. Վեհափառութիւնն՝ ոսկեգոծ գահոյց առջեւ յոտին կանգնած, զինուորական համադրեցութեամբ և իմթիւղի ու Օսմանիէի ականակուռ պատուանշաններն ի կուրծք կ'ընդունի Ն. Սրբազանութիւնն, որ յետ սղջունելոյ, կարտասանէ հետեւեալ Ուղերձը.

Շէվքէթլու Փատիւանքը, Սլանալու Էրմէնի Պաթրիարքին հետ բուլղարիկ թաղին խառնաբաշտի ինսանատէյի Շէհնշահիէրի վէ հուզուրը մէքարթմ նուրը Հիւսա-յունիէին միտու չէր ֆինէ յայտնի թէ մի փրեանէլէրի ոգեգար պոյուրու մուշ օրմարտան նախ արը չիւրբա-չիւրթ մէ մահմէտէթտէն պիլիմուհ ամիգիմ:

Տէյլի ատալէթ թէյլիսթը հազրէթի զըլլուլիսթիէ վէտիլի իւհիլի օլտն Էրմէնի միլլէթի գուրարը սատաթէթի հալլիսթի անձագ զիյրի սայէի Հիւսա-ժարայի շահանէլլիսթի պուլուրդա-րընտան վէ հալէն վէ իսթիգալլէն մէյ-ճա վէ փէնահէլլի ճաթէպէյի Ֆէլթթ մէթթէպէյի հազրէթի Շէհնիսթիլլի օլտուրըն պիլիպէրիսթիս, իւրու հիւսթիսթի ուպուրիսթի վէ սատաթաթը վէ մի փաղլլթ իլլէթիլլի թէպալի-սթի էյսթի էօր ու իգալ վէ չէվքէթ ու ինչայի հաղթէթ Եսաթ Էրթիլլի մէթթուգէթի պու կիւն տալի խալլիսթի մալի ինթիլլի ճէնալը ճիւնալանիլլիսթի արդ ու պէյսնէ լի-սանի անքեարանէմիս վասթթա օլմարը գուրուուլ իլլուէն քն պէյիլը պալթի-յարլը արը:

Հէման ճէնալը Հաթ վէլիլլիսթ պիլ իմթիլլան էֆէնտիլլի հազրէթիլլի Նի տիւնեալթ տուրուրդա էրթէ փիլլայի չէվքէթ վէ շան պուլուրուսն, ամին:

Վեհ. Սուլթանն հետեւեալ կերպիւ կը պատասխանէ.

Տուանըլտան մէմուր օլտուր, սէ-լէֆիլլի Ներսէս Էֆէնտիլլի վէֆա-թընտան միլլէթիսթի իտիմ սիլլին կի-պի տիրայէթի վէ էհլլէթի պիլ զա-թըն ինթիլլալը մէմուրիլլիսթի մու-ճիպ օլտու, ուսում թէպալամ ինտիմ տէ միսալլի տիր. Էրմէնի միլլէթիլլի Տէվլէթիլլի օլտ սատաթաթը միւսէլլէմ տիր. ինչալլազ գաթընըլ չօդ դէման Տէվլէթիլլի վէ Միլլէթիլլիլլի հիւսնի իլլամէթ իթմէլէ միւլէֆթապ օլտու-սթըլլ:

Ի պատասխանի Վեհ. Սուլթանին բանից, Ս. Պատրիարք Հայրն հետեւեալ բարեմարտութիւնը կ'ընէ.

Ճէնալը Հաթ վէ Ֆէյսալը միլլէթապ չէվքէթլու գուրթթլու մէրհաթթլու Փատիւանքը Էֆէնտիլլի հազրէթիլլի թալիլլը պիլպալթը Շահանէլլիսթիլլի քէմալի աֆիլլէթ վէ միւլէֆթապ զալլէթլլի պէր դարտ պուլուրուսն, ամին:

Ապա Վեհ. Սուլթանը քանի մը քաջալերական խօսքեր կ'ուղղէ առ Ս. Պատրիարք Հայրն, և կը դովէ իւր Հայ հպատակաց տւանդական հաստարմութիւնը:

Ի վերջոյ Ս. Պատրիարք Հայրն, յետ որջանելոյ, կը մեկնի Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայութեան և կ'ընէ ընդունելութեան գահին՝ ճը, ուր Միւնիր փաշա քիչ մը վեր:

ը արգիսի մը վրայ դրուած՝ կը բեր-
բէ Ա. կարգի Մէճիսիէ պատուա-
նշանը մեծ ժապաւենով, և կը մա-
տուցանէ Ն. Սրբազնութեան, որ
համբուրելէ և բարեմաղթութիւն
ներ ընելէ յետոյ, կ'առնուէ՝ կը կա-
խէ իւր կուրծքը: Քիչ մը հանդիստ
առնել յետոյ, հանդիսիւ կը մեկ-
նի կայսերական լպարտեն՝ միշտ
իւր քովն ունենալով Բ. Արարողա-
պետ պէյը: Յայնժամ՝ Պատրիար-
քական աւանդական Ասան կ'սկսի
երեւել իւր կառքին առջև, զոր
կը կրէր Արժ. Մամբրէ վարդապետ
իջնունի: Ս. Պատրիարք Հօր անցած
ճանքուն վրայ, բոլոր զինուորական
պահականոցք բարեկի կը կենան:
Երբ թափօրը Ղալաթիոյ եկեղեց-
ւոյն մօտ կը հասնի, եկեղեցական
դասն և վարժարանին աշակերտք և
աշակերտուհիք կը դիմաւորեն Ն.
Սրբազնութիւնն և Վեհ. Սուլթանին
ձօնեալ թուրքերէն երգ. մը և Ս.
Պատրիարք Հօր նուիրեալ աղջային
երգ. մը կ'երգեն: Ժողովրդեան ան-
համար բաղմութիւն մը, Հայ, Յոյն,
և Եւրոպացի, կ'սկսին ծափահարել,
կէցցէ՛, զի՛թօ՛ և վի՛վա՛ աղաղակելով:

Թափօրն հանդիսիւ Սերքէճիկ
նաւամատոյցն հասնելուն պէս, ե-
կեղեցական և աշխարհական հրա-
ւիրեալք կառքերով և ձիերով ա-
նոր ուղեկցեցան, որպէս արդէն
գրած ենք մեր երէկին կարապու-
ժեան մէջ, երբ Ս. Պատրիարք
Հայրն Սուլթան Մահմուտի դա-
ւարանին առջեւ հասաւ, տնմիջա-
պէս լանդալապտոխն գոները
բացուեցան և Ն. Սրբազնութիւնը
կառքէն իջնելով, դամբարան մը-
տաւ և երջանկալիշատակ Սուլթան
Մահմուտի և Սուլթան Ալիշի շի-
րիմներուն վրայ աղօթեց, Այս սո-
լորութիւնը կ'սկսի հոգեւոյս Յակոբ
Պատրիարքի օրէն, սա տարբերու-
մեամբ միայն որ մինչ այն ատեն-
ուն Նորընտիր Պատրիարքունք
դամբարանին դուռի պատուհանէն
կ'աղօթէին, որպէս հոգեւոյս Ներ-
սէս Սրբազան ևս, Յարութիւն
Պատրիարք դամբարան մտնելով ա-
ղօթեց, իբրեւ բացառիկ պատու
մը, Այս թափօրն սկսաւ իւր
նանքան շարունակել, և երբ Գա-
րդրոյսի ճանքով Յունաց Նէրտի-

վենլի եկեղեցւոյն տաճու հասան,
 Յոյն կղերականք՝ հպիսկոպոս ,
 վարդապետ եւ քահանայ՝ զգես-
 տաւորեալ եւ խաչ , դատարան ու
 աւետարան ի ձեռին, հանդերձ եր-
 գեցիք մանկամբք զիմտորեցլին Ն.
 Սրբազնութիւնը։ Յոյն պատանի մը
 տածկերէն լեղուաւ ուղերձ մը կար-
 դաց եւ դայն Ս. Պատրիարք Հօր
 մատոյց։ Բետոյ Յոյն եպիսկոպոսն
 աւետարան մը կարդաց, զոր Ն. Սրբ-
 բազնութիւնը կառքին մէջ յաւն-
 վայս ունկնդրեց։ Նոյնն ըրին նաեւ
 Յունաց Հափուզու եկեղեցւոյն
 կղերականք, սա տարբերութեամբ
 որ կարդացուած ուղերձն յունա-
 րէն լեղուաւ էր, որուն յունարէն
 լեզուաւ պատառախանայ Ս. Պատրի-
 արք Հայրն : Երկու եկեղեցեաց
 դռները դափնիններով զարդար-
 ւած էին եւ դանդախներն շարու-
 նակ կը հնչէին : Ամուսնանք ըսել
 թէ, Գուռ գալիսի գրսի վարժա-
 րանին երկսեռ ուսանողք՝ Գատրի-
 վայի ճանքուն վրայ կանգնած՝
 կ'երգէին . նոյնպէս Կէտիք-վա-
 ւայի վարժարանին երկսեռ ուսա-
 րողք, երկու պսակ ի ձեռին, որոց
 իոյն վրայ դրուած էր «Եշաչաթն
 յուլթան Համիտ Խան» եւ միւսին
 վրայ «Կեցցէ՛ Բարութիւն Պատրի-
 արք»։ Առաջին պսակը կը կրէին
 Դանչ տղայք եւ երկրորդն աղջկանք։
 Զոր թմափորը է՞ Մոլոմթալի ճան
 Իսում վրայ երևեցաւ, Մայր-վար-
 Բարանի երգեցիկ մանկունք եւ
 Էպրայզ դասը : 400է աւելի քահա-
 նայք եւ վարդապետք, որք դեղա-
 դործ Շապարեան Էֆէնտիի դե-
 արանին առջեւ թմափոր կազմած
 էին՝ դափնեղարդ կամարի մը ներ-
 եւ, զոր Շապարեան Էֆէնտի ինք-
 արեւաբար յորինած էր ի պատիւ
 Ս. Պատրիարք Հօր. Կ. Ս. Ս. Եւ
 Վազնութեան անուան նուիրեալ
 ըրդն երգել, եւ թմափորին առաջ-
 օրդեցլին մինչեւ ի Մայր-Կէկեղեցի,
 որ Պատրիարքական Գեր. փոխա-
 րդն եւ եպիսկոպոսունք զիմաւո-
 ւեցին Ն. Սրբազնութիւնն եւ կառ-
 արէն իշուցներով, եկեղեցի մտցու-
 ին, ուր Ն. Սրբազնութիւնն չուր
 առ ե գաւազան առաւ, եւ սեղան
 ինքով նստի՝ Հայերէն եւ ապա՝
 տածկերէն լեզուաւ այօթեց ղեհ.

Սուլթանին և իւր լուսամտոտ նախարարաց արեւշատութեանն եւանոցն հայրենաշէն խորհրդոց իրականացմանն համար : Յետոյ ի գլխաց Օգոստոսիառ Սուլթանին որդւոյն տուաւ Հայ ժողովրդեան, և բռնութէն Կայսերական Վեհափառութիւնը վստահ է իւր Հայ հպատակաց հաւատարմութեան վրայ : որոյ յապաղոյլ մեծ պատուոյ և շնորհաց արժանացոյց զինքը Սոյն տառեալաւնութեան ներկայ կը դառնուէր Բ. արարողապետ պէլլի ժողովուրդը միահամուռ ձայնիւ «Բէ» կ'աղաղակէր և ուժգինս կը ծափահարէր Ե. Սրբազնութիւնն որ կեցցէնեւրու և ծափահարութեանց հատադոշ շահդի մը մէջէջնաց յաղգային Պատրիարքարան, ուր պաշտօնական մարմինք, եկեղեցական, աղգային երեսօնք Ե. Սրբազնութեան Ս. աջն համարուելով, իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին : Երբեք ժողովոյ ատենապետ Դեր. Խորէն Նար-Պէյ Սրբազան՝ իւր պաշտօնակիցներէն չըրջապատեալ՝ հակիրճ բանախօսութեամբ շնորհաւորեց Ե. Սրբազնութիւնը :

Երկրեւն ժողովուրդեան սնհամար
բազմութիւն մը թէ՛ փողոցներէն և
թէ՛ առններէն ողորձ էր և այս
նշան մ'է թէ ժողովուրդը մեծ վըռ-
տահոյժութիւն գրած է Ամեն. Կ. Պատե-
րիաբը Հօր վրայ: Նուագածուաց եր-
կու խումբ՝ մին Հայկական և միւսն
իտալական՝ ի պատիւ Ն. Սրբադնու-
թեան, Հայերէն և իտալերէն եր-
գեր նուագեցին, մինչ Սրբազան
Պատրիարք Հայրը Պատրիարքարան
կը մտնէր, յետ աղօթելու հոգեւոյս
ներքէս Սրբազանի դերեզմանին վը-
ռայ:

Եւրօգիր հազարէան սկիզբէն մինչև
խորհն ամենայն կանոնաւորութիւն եամբ
և կարգապահութիւն եամբ վաղեցեալ
գայա՝ կը պարտինք կարգապահ
մասնախմբին և Մայր-Եկեղեցւոյ
Թաղ-Խորհրդին ձեռք առած նա-
կահոգ միջոցներուն :

Խառն ժողովը վազն իւր առա-
ջին նիստը պիտի ընէ ընդ նախա-
ւաճուԹեամբ Ս. Պատրիարք չօր:

ՄԱՆՈՒԷԼ Կ. ՄԻՐՈՒՈՐԵԱՆ
—
ԸՆԴ ԺԱՆԸ
Ն ԿԱՐԱԳՐԱԿԱՆ
Ուղեւորութիւն ի Հայաստանի գաւառ
Արեւելեան Տաճկաստանի
Տեղւորութիւնք
Սարէն և Չորէն, Հենն և Նորէն
Պատանի Դիւանոց
Ինքն երբեք (վերջին)

Սոյն մասովը կ'ամբողջանայ Մի-
րախորեան էֆ.ի ներկայ հայրենա-
պատում երկասիրութիւնն:

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

Բ. ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Թարգմանիկ ԿԱՐԱՊԵՏ Ս. ԻԻԹԻՃԵԱՆ
Հրատարակիչը
Նշան Կ. ՊԵՐԿԵԼԵԱՆ Է-Ս. ՏԵՎԵԼԻՔԻԱՆ
Հրատարակուեցաւ Գ. Հատորին
ԱՅՐԴ. տետրը :

ԹՂԹԱՎԱՃԱՌ-ԳՐԱՎԱՃԱՌ.
Զ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Պատիւ ունին ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իրենց վաճառատան մէջ Պահճէ-Գարու մեծ մաքսի կարգ թիւ 49, ֆրանս, չայ տմեն տեսակ գորքեր, ալիւնայ Աշխատանք, դպրոցական տմեն տեսակ պիտոյք, նորերու գրինքն եւ քանակներ, վաճառատան վերաբերեալ տեսողանքն եւ թղթեղէնք, ընտիր օրիկառի թղթեր, ծօպ, հոտաւազ, ճշգրտեմներ կը վաճառուին խիտ տաճան գիներով, քրանս, գրքերու մասին յանձնարարութիւնք փութով կը կատարուին, Գործածուած գրեանք եւ թէմպուր-փօսով կը գնուին: Վաճառուինք միշտ կանխիկ:

ՎԱՅՐԿԵՆԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՅՅԵՏՈՄՍԻ

Լաւագոյն քառթօնի
վրայ ամէն լեզուաւ կը
պատրաստուի ի դին 100
հատը 10 դհկ. պէտք
ունեցողները պէտք է
դիմեն յԱրամեան տպա-
րան, Յակոբեան խան 13
Կ. Պոլիս:

